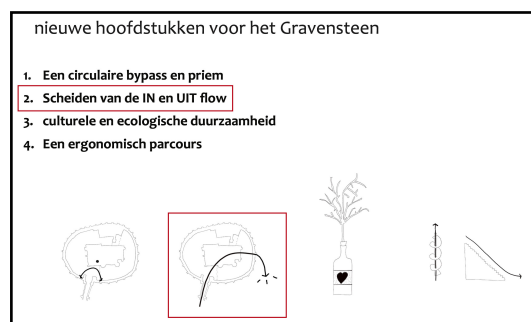

Geachte Schepen Souguir,

Met enige verbazing aanhoorden wij uw reactie op het AVS nieuws van zondag vier oktober jl. Gelieve ze hier dan ook verbatim te willen vinden.

“Duizenden mensen, rolstoelgebruikers, hebben vandaag niet de kans om het Gravensteen te kunnen bezoeken. Daarvoor doen we het ook in een eerste instantie. Er is de mogelijkheid om toegankelijkheid te voeren tot het Gravensteen om iedereen de kans te hebben om ons patrimonium te kunnen bezoeken. Dat is de eerste uitgangspunt. We hebben de voorbije maanden intensief samengezeten met de verschillende diensten met als resultaat dat het initiële paviljoen al voor de helft is gehalveerd, met maar liefst honderd vierkante meters minder. Juist omwille van de bekommernis dat we natuurlijk ook maximaal het park willen vrijwaren wat dus ook maakt, de inschatting vandaag is ongeveer een goeie tachtig procent van het park overeind zal blijven. Dus daar hebben we inderdaad al huiswerk van gemaakt om het tot een minimum minimorum te herleiden als paviljoen.”¹

Reeds uw eerste punt stoot ons tegen de borst. Uit wat wij uit uw eerste vier zinnen menen af te leiden is dat u insinueert dat het paviljoen een conditio sine qua non is betreffende de toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers. De gunning van de Vlaams Bouwmeester vermeldt nochtans duidelijk "Alle routes eindigen in een nieuwbouw buiten de walmuur, waarin de museumshop is ondergebracht. [...] De bezoekersstromen 'in' en 'uit' zijn duidelijk gescheiden."² Dit werd ook nogmaals herhaald op de voorstelling van het project Time Castle in de commissie cultuur van veertien september jl. Bij de voorstelling zat een presentatie met een zeer duidelijke slide³:

Van Groen Gent Centrum ontvingen wij volgend schrijven: "Bovendien wordt één van de belangrijkste functies van het nieuwe paviljoen het onthaal van groepen én het onthaal voor mensen met een fysieke beperking."⁴ Hoe komt het dat wij hier nergens informatie over vinden en de site van de Vlaams Bouwmeester en de voorgestelde plannen exact het tegenovergestelde vermelden? Saar Meganck van het winnende ontwerpteam zei tijdens de voorstelling in de commissie heel duidelijk over het paviljoen: “voor de bezoekers is het een plek waar ze naar buiten komen”⁵, op de eerste verdieping komt “een kamer voor de werknemers, om een pauze te nemen”⁶ en “op de gelijkvloerse verdieping [...] heb je de shop, een stuk berging en hoogspanningscabine”⁷

Ook de plannen voorgesteld tijdens de voorstelling in de commissie cultuur vermelden op geen enkel moment dat dit paviljoen tot ontvangstruimte zou dienen. Mevr. Meganck zegt ook als antwoord op de gestelde vragen in de commissie dat rolstoelgebruikers via het poortgebouw het Gravensteen binnenkomen. Ze zegt letterlijk: “Er is een lift die uitkomt op het opperhof die onafhankelijk bereikbaar is voor mensen die gebruik willen maken van de lift”⁸ en “Zij [o.a. rolstoelgebruikers en minder mobiele mensen] kunnen vanop het opperhof die lift nemen”⁹

Uit al deze informatie valt dus te concluderen:

- Ook zonder het paviljoen is het Gravensteen maximaal toegankelijk voor minder mobiele bezoekers.
- Het paviljoen is geen ontvangstruimte en geen ingang voor minder mobiele bezoekers.
- Het paviljoen heeft de functie van uitgang, personeelsrefter, shop, berging en hoogspanningscabine.

Zou u ons dit willen bevestigen of bestaan er plannen die niet publiek beschikbaar zijn die een volledig andere invulling geven aan het paviljoen?

Verder zegt u in het nieuwsitem dat u de voorbije maanden intensief heeft samengezeten met de verschillende instanties. Waarom was er geen sprake van burgerparticipatie?

In de commissie zei u (verbatim):

“Begin juli heb ik ook twee informatieavonden laten plaatsvinden voor alle omwonenden in de buurt om hen te informeren over de stand van zaken. De bewoners registreren via een nieuwsbrief om op die manier op de hoogte te blijven van verdere stappen in het kader van dit project. Niet onbelangrijk om mee te geven: dat zij niet eerder werden geïnformeerd als buurt of betrokken zijn geweest is eigen aan de gesloten wedstrijd procedure van de Vlaamse Bouwmeester, laat dat duidelijk wezen. Dat is een procedure; ofwel stap je er in ofwel niet. Maar als je instapt is het natuurlijk een eigen flow. Het is wel zo dat na de aanstelling vorig jaar van de laureaat wanneer men die gejureerd had dat er ook overleg is beginnen starten nadat we de laureaat kenden om bijsturing mogelijk te maken en van zodra dan die bijsturingen ook in een verdere volgende fase zijn gekomen zoals nu hebben we uiteraard ook, werd automatisch de informatieavonden met de buurt met concrete plannen gevat, alsook de commissie nu vanavond.”¹⁰

Wij gaan ervan uit dat de stad als bouwheer toch bepaalde vereisten heeft gesteld. Stadsbouwmeester Peter Vanden Abeele zei tijdens de commissie dat aan de open oproep "een belangrijk erfgoedcomponent verbonden was."¹¹ Waarom is er geen participatie geweest met de burgers en omwonenden vóór het uitschrijven van de open opdracht? Dan kon duidelijk gesteld worden dat er geen uitbreiding in het park toegelaten was in de regels. Een informatieavond nadat de plannen er reeds zijn komt zeer wrang over. Op het vlak van burgerparticipatie is dit een gemiste kans die hopelijk goed gemaakt kan worden. Hierbij vermelden wij dat de hele omliggende buurt door Schepen Rudy Coddens werd uitgenodigd en geconsulteerd op 18 juni 2018 met als thema "*Heraanleg van het parkje door de Stad/Groendienst*". Er werden plannen getoond en de buurt kreeg de gelegenheid om suggesties te doen. Waar zijn al die plannen?

Ook de argumentatie ter verdediging van de bouw van het paviljoen stoort ons. In Het Laatste Nieuws liet de Stadsbouwmeester zich ontvallen "Dit is geen historische burcht"¹². Waarom valt het Gravensteen dan onder het Departement Historische Huizen? Waarom vermeldt de website van Historische Huizen "Het Gravensteen is een middeleeuwse burcht in het hartje van de stad"¹³ De Inventaris Onroerend erfgoed van de Vlaamse Overheid dateert het Gravensteen "tweede helft 12de eeuw"¹⁴

Tijdens de commissie zei de Stadsbouwmeester "Het invullen van publieke ruimtes verandert voortdurend. Dat is dus een belangrijk uitgangspunt want de maatschappelijke veranderingen die sowieso doorgaan vragen voortdurend om ons historisch patrimonium en het stadsbeeld te blijven herwaarderen, te blijven herdenken, te blijven opwaarderen en te ontwerpen."¹⁵

Is de uitspraak van de Stadsbouwmeester in Het Laatste Nieuws een blunder of ziet uw dienst het Gravensteen niet als een historische burcht?

Betreffende het parkje meldde u in de commissie "voor alle duidelijkheid: het parkje zal niet verdwijnen"¹⁶ Toch zou de plaatsing van het paviljoen en de randwerkzaamheden de open graszone nagenoeg halveren.

Op de plattegrond die wij maakten op basis van de beschikbare plannen zou de huidige open graszone die ongeveer drie vierden van het volledige park betreft nagenoeg gehalveerd worden en dus meer dan een derde van de volledige oppervlakte innemen. Wij stonden dus perplex toen u zei dat "tachtig procent van het park overleefd zou blijven". Het kan gerust dat de grondoppervlakte van het paviljoen op zichzelf slechts tweehonderd vierkante meter betreft maar u houdt blijkbaar geen rekening met de aanleg van extra stoep en het ontoegankelijk maken van een stuk van het park middels borstwering.

In de persmededeling van het RUP Groen stelt u "Met het RUP Groen wil het stadsbestuur de open ruimte in Gent zo veel mogelijk behouden en opwaarderen. We moeten vermijden dat bestaande parken, bossen of natuurgebieden verdwijnen"¹⁷. Waarom voegt u in deze dan niet de daad bij het woord, temeer nu duidelijk aangetoond is dat de bouw van een paviljoen en uitbreiding van het Gravensteen geen noodzakelijke ingreep is?

Of is het mogelijk dat de uitbreiding van het Gravensteen noodzakelijk is om een grotere massa toeristen te kunnen ontvangen? Op de informatieavond zei de Directrice van Historische Huizen Doreen Gaublomme dat de maximumcapaciteit van het Gravensteen op 500.000 mensen per jaar ligt. Door de COVID-19 situatie zal dat aantal dit jaar vanzelfsprekend niet gehaald worden maar in 2019 klopte het Gravensteen reeds af op 454.693 bezoekers.¹⁸ Via email wist Mevr. Gaublomme te melden "De bedoeling is niet om die maximum capaciteit te overstijgen maar om dat aantal (dat inderdaad tot nog toe vanzelf aangroeide) op een kwaliteitsvolle manier op te vangen. Via de timeslots van onze online ticketverkoop kunnen we net beter spreiden in tijd en de mix van diverse doelgroepen sturen."¹⁹

Hieruit blijkt nog maar eens dat de uitbreiding en de bouw van een paviljoen niet-proportioneel zijn aan de noden. Wij gaan ervan uit dat de bezoekers flow anders ingericht kan worden dan zoals vermeld in de plannen van de laureaat van de open opdracht, die geen uitbreiding naar buiten noodzakelijk maakt. Deze denkoefening is onvoldoende gevoerd naar onze mening. Wij voelen ons gesterkt in deze overtuiging daar geen van de vier andere weerhouden ontwerpen een uitbreiding naar buiten voorzag.²⁰

Wij begrijpen ook niet dat er niet naar het grotere plaatje wordt gekeken. De site van de Oude Vismijn bevat reeds de toeristische dienst van de stad en de horeca uitbating van de ruimte die uitgeeft op de vleeshallen is geen noemenswaardig succes te noemen. Waarom kiest de stad ervoor om een van haar unieke ruimtes in de binnenstad privaat te verhuren in plaats van deze te betrekken in de toeristische beleving? Als inspiratie zien wij de vernieuwing van het AfrikaMuseum in Tervuren, Het Mauritshuis in Den Haag en het Louvre in Parijs. Deze drie sites kozen ervoor om ondergronds te werken wat resulteerde in een betere beleving voor de bezoeker. Er zou een tunnel kunnen gegraven worden van binnen de walmuur langs de kant van het Veerleplein die de bezoekers na het verlaten van het huis van de graaf naar de reeds bestaande ondergrondse tunnels van de Oude Vismijn kan leiden. De ondergrond van het opperhof is historisch en archeologisch verwaarloosbaar gelet op het feit dat er reeds een ondergrondse stabilisatie plaatsvond.

Voorts vragen wij of het mogelijk zou zijn in het kader van openbaarheid van bestuur het juryverslag te kunnen bekomen. Wij stelden ons ook vragen bij de samenstelling van de jury.²¹ Waarom zaten hier geen universitaire historici in of internationale experts?

Als laatste hadden wij nog een vraag bij "het vergevorderd stadium van het dossier" zoals u zei bij aanvang van de voorstelling in de commissie. Hoe vergevorderd is vergevorderd?

Mogen wij u ook vragen, tevens in het kader van de openbaarheid van bestuur, ons op de hoogte te houden bij elke update in dit dossier?

Met de meeste hoogachting,
Namens SOS Gravensteen fv,

Wouter Houtekamer
Voorzitter

Alexander De Mol
Adjunct-secretaris

Luc Beek
Bestuurslid

Rudy De Sutter
Ondervoorzitter en secretaris

Greet De Leenheer
Commissaris

Marc Vanfraechem
Bestuurslid

Philippe Flachet
Penningmeester

Jacques Brouns
Commissaris

Over SOS Gravensteen fv.

SOS Gravensteen is een open, partij-onafhankelijke groep van omwonenden van het Gravensteen, Gentenaars en sympathisanten die ijveren voor een niet-buitensporige aanpassing van het Gravensteen en de bescherming van het groen in de kuip.

Stad Gent plant een uitbreiding van het Gravensteen, middels een uitbouw door een bres te slaan in de walmuur en de plaatsing van een refter en giftshop in het park aan de Geldmunt die de open grasuimte zou halveren.

Dit park zou trouwens volgens besluiten uit 2018 heraangelegd worden.

Modernisering en toegankelijkheid kunnen gewenst zijn om het Gravensteen voor iedereen toegankelijk te maken maar de huidige plannen zijn puur commercieel, gericht op massatoerisme en vernietigen bovendien het weinige groen dat de Kuip nog rijk is.

Voor verdere info: www.sosgravensteen.be - info@sosgravensteen.be - 0474 03 65 11

Voetnoten en referenties:

¹ <https://youtu.be/oZe80FcIRIQ>

² <https://www.vlaamsbouwmeester.be/nl/instrumenten/open-oproep/projecten/oo3603-gent-gravensteen?f=gunning>

³ <https://ebesluitvorming.gent.be/publication/20.0908.3920.5034/download;jsessionid=9FD0E171CCC562707C5F0E7F6F1BF2BD>

⁴ mail ontvangen van Dhr. Kurt Levrau namens Groen Gent Centrum op 21 september 2020

⁵ <https://ebesluitvorming.gent.be/agenda/19.0917.8969.5386/view>

⁶ ibid. 5

⁷ ibid. 5

⁸ ibid. 5

⁹ ibid. 5

¹⁰ ibid. 5

¹¹ ibid. 5

¹² <https://www.hln.be/in-de-buurt/gent/-alles-wat-we-veranderen-aan-het-gravensteen-kan-perfect-ongedaan-gemaakt-worden-architecten-willen-gentenaars-geruststellen-a8558d79/>

¹³ <https://historischehuizen.stad.gent/nl/gravensteen>

¹⁴ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/8299>

¹⁵ ibid. 5

¹⁶ ibid. 5

¹⁷ <https://persruimte.stad.gent/191640-plan-voor-115-hectare-extra-groen-en-bescherming-van-nog-eens-257-hectare>

¹⁸ https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20200110_04800142

¹⁹ mail ontvangen van Doreen Gaubomme op 27 juli 2020

²⁰ ibid. 2

²¹ De jury voor de open oproep aangaande het Gravensteen was als volgt samengesteld:

De opdrachtgever:

Stad Gent, vertegenwoordigd door het College van Burgemeester en Schepenen, voor wie optreden, de heer Sami Souguir, Schepen van Cultuur, Stadsontwikkeling en Ruimtelijke Ordening en mevrouw Annelies Storms, Schepen van Feesten en Evenementen en Facility Management, bijgestaan door mevrouw Mieke Hullebroeck, Algemeen Directeur.

Vertegenwoordigd door volgende afgevaardigden in de jury:

Peter Vanden Abeele, Stadsbouwmeester

Doreen Gaubomme, directeur IVA Historische Huizen Gent

Matthias De Waele, projectleider FM Themagebouwen

Kathleen Moermans, adjunct van de directie Monumentenzorg

En bijgestaan door:

Leo Van Broeck, Vlaams Bouwmeester

De externe deskundige, Maarten Liefoghe, professor VUB en Ucent.

Sofie Plasman en Ewoud Lagring, Vlaamse Overheid - Toerisme Vlaanderen

Els Hemelings en Nancy Lemay, Vlaamse Overheid - Agentschap Onroerend Erfgoed

Elisabeth Kuijken, Dienst Milieu en Klimaat Stad Gent

Martine Van Asch, IVA Historische Huizen Gent

Annelies Neyens, Team Stadsbouwmeester

Anne Malliet, Team Vlaams Bouwmeester